

Jsem zvědav, do čeho mě ten Nejvyšší Režisér zase vtáhne!

Příloha časopisu Okénko č.1/2009

*Pane, miluji krásu tvého domu,
místo, kde přebývá tvá sláva.
(Žalm 26,8)*

Milí spolufarníci!

V polovici ledna jsem se dožil 80 let svého života. Při té příležitosti jsem dostal od vás mnoho blahopřání i dáreků. Zmínil jsem se našemu jáhnovi Rudovi, že bych chtěl napsat do Okénka farníkům poděkování. Ten mně navrhl, že mně dá nějaké otázky, abych na ně odpověděl, a že by to bylo jako poděkování. Souhlasil jsem.

Co mě přivedlo ke službě v církvi?

Když se teď po letech dívám na svůj život zpátky, s podivem zjišťuji, že jsem si svou životní dráhu záměrně ne zvolil, nýbrž že jsem byl na ni vtažen. „Pojď ministrovat,“ řekl mně náš pan kaplan Klempa o prázdninách v r. 1939, a já šel. V témže roce v září nastoupil u nás katecheta P. Josef Soukop. Ten zase založil v r. 1940 ministrantské Legio angelica. Výsledek? Zamiloval jsem si latinu, liturgii a všechno, co s tím souviselo. V roce 1944 byl kostelník Josef Březa nucen nastoupit na práci do Německa. Pan farář Svára, poněvadž jsem měl zavřenou školu v Brně, mi řekl: „Když jsi teď doma, pojď dělat kostelníka!“ Zase jsem byl vtažen.

V roce 1944 na Smrtnou neděli odcházel P. Soukop jako farář do sousední Tvarožné. Byl na faře sám a zase jsem slyšel: „Pojď za mnou, potřeboval bych tě.“ Bylo domluveno, že půjdu, a až bude po frontě a uklidní se poměry, že půjdu studovat.

Ve Tvarožné jsem žil od května 1945 do března 1947 jako kostelník, matrikář, sekretář. Byl jsem promítačem filmů i diapozitivů, asistentem při vydávání farního věstníku „Z tvaroženské farnosti“ i při „Křesťanských cvičeních“ každou neděli v některé přifařené vesnici. Na podzim 1945 se rozhodovalo, jestli půjdu studovat, měl jsem jít ke zkouškám. P. Josef mně říkal: „Já tě nedržím, rozhodni se, jak chceš.“ Pořád jsem byl nerozhodný, moc se mně do studia nechtělo. Bavila mě komunikace s lidmi a různorodost činnosti. P. Josef říkal: „Taková věc se musí rozhodovat **na kolenou**.“ Kolena rozhodla, byl jsem zase vtažen.

Někdy v měsíci lednu 1947 zaklepal na dveře fary brněnský pan biskup Skoupý. Hledal P. Soukopa. Ten byl někde v terénu. Nechal mu vzkaz, aby jej co nejdříve navštívil na Ordinariátě. „Josefe, potřebuji tě v Brně,“ řekl pan biskup. I on byl vtažen a já zase s ním. Stal se vicerektorem brněnského alumnátu, byl jmenován koordinátorem svatovojtěšských slavností v brněnské diecézi, později Biblických závodů. A mnoha jiných aktivit.

Já dostal své sídlo na faře u sv. Tomáše, oficiálně zase jako kostelník a kancelářská síla. Současně jsem docházel i do alumnátu, kde u něho v bytě jsem měl svůj stůl a další potom na Veverí 15 (pastorační středisko a exerciční dům).

To už se začalo schylovat k pronásledování církve, začalo období politických procesů, věznění kněží i laiků, zrušení alumnátu, vyvezení klášterů. U sv. Tomáše jsem působil od 1. března 1947 do 31. října 1951. 1. listopadu 1951 jsem nastupoval vojenskou základní službu jako řidič tanku v Kroměříži.

To už bylo jasné, že budu muset změnit zaměstnání, situace byla poněkud nepřehledná, zvláště když jsem byl nečekaně odveden k vojenské službě. Proto, abychom si mohli podat na magistrát žádost o byt, jsme 27. února 1951 na ÚNV v Brně uzavřeli se Charlottou Samkovou sňatek a na velikonoční pondělí 26. března sňatek církevní. Plánovali jsme, že než přijdu z vojny, snad ten byt někde seženeme. Zatím jsme bydleli každý zvlášť, až potom od května jsme se přestěhovali do Šlapanic k rodičům. Svatba byla nádherná. Oddával P. Soukop, P. Razík měl kázání, Dr. Nováček asistoval jako podjáhen. Netušili jsme, že to bude radostné a poslední setkání na závěr dosavadních činností.

Jak jsem prožíval dobu perzekuce církve?

V těch letech jsem se podílel v rámci diecéze na svatovojtěšských slavnostech 1947, Biblických závodech 1949 apod. Provázel jsem P. Josefa na přednáškách jako promítač filmů a diapozitivů. Při velkých shromážděních jsem obsluhoval rozhlasové zařízení, dva mohutné tlampače, zesilovač a mikrofony.

V době, kdy byl pan biskup internován v rezidenci, chodíval jsem na Ordinariát vždy s hrstí žádostí o prominutí ohlášek. V té době musely být už civilní sňatky, a aby mohly být hned v kostele sňatky církevní, byl k tomu zapotřebí dispens od ohlášek. Ten podepisoval kancléř prelát, Dr. Silvestr Kulhánek, bratr svatotomášského faráře Františka Kulhánka. Od něj už jsem měl tajnou cestičku do bytu p. biskupa. Tam jsem vyřizoval, co bylo jinak potřeba. Pan biskup mně obvykle předával písemné texty k pastýřským listům. Ostatní už byla má práce. Rozepsat na blány, nacyklostylovat a potom dodat na určená místa. Pamatuji si, že první pastýřský list jsem cyklostyloval tehdy ještě v Biskupském gymnáziu (ještě tam byli jezuité) v místnosti, kde je dneska rádio Proglas. Když jsem odtud vycházel, bylo 2:30 v noci. Místa i psací stroje jsem měnil. Ten první pastýřský list jsem expedoval osobně na motorce. Měl jsem diecézi rozdělenou na různé části, kde jsem měl známé a spolehlivé kněze. Objekt na motorce diecézi a vytypovaná místa trvalo dva až tři dny, takže později jsme přešli na jiný systém. Vybraní kněží byli v určité dobu uvědomeni a přijeli do Brna na určité místo, kde si ty písemnosti vyzvedli.

Podobné to bylo, i když byly v dubnu 1950 přepadeny kláštery. Ten den brzy ráno telefonoval panu děkanovi farář ze Starého Brna Dr. Jančík, co se v noci stalo. Pan děkan mi okamžitě dal do ruky kožený váček s posvěcenými oleji na Zelený čtvrtek, abych oběhl Brno a zjistil situaci. To jako na oko. Oleje už byly předtím rozneseny. Zjistil jsem, že mniši byli odvezeni a v kláštorech zůstal jen jeden mnich, buďto farář, nebo ekonom. Po zjištění situace jsem se převlékl do montérek a vydal se s lustrem v ruce jako údržbář na Ordinariát. Tam ještě nic nevěděli a já podal zevrubnou zprávu.

Reakce pana biskupa na tyto události byla, že ještě týž týden svolal do rezidenční kaple všechny bohoslovce pátého ročníku a tajně je hned vysvětil na kněze.

Další akce nastala brzy po té. Nastal boj o brněnský alumnát, vlastně o všechny alumnáty. Státní úřad pro věci církevní (SÚC) chtěl zřídit jednotný alumnát pro celou republiku v Litoměřicích. Někdy v červenci 1950 odjel P. Soukop na „lčení do Karlových Varů“ Byla to nějaká tajná schůzka. Dal mně adresu a rozkaz: dávej bacha, kdyby něco, hned podej zprávu a jinak mlč. V průběhu srpna jsem dostal lístek z Karlových Varů: hned se spoj s bohoslovci, kteří jsou ještě v alumnátu, ať si začnou rozebírat z alumnátní knihovny knihy, které je budou zajímat. Jinak se zatím nic nedělo.

V polovině měsíce září mně P. Soukop sdělil, že se mám dostavit hned k panu biskupovi. Obvyklou cestou jsem se dostal na místo. Pana biskupa jsem v bytě nezastihl. Tajně jsem se dostal do kuchyně k sestřičkám. Ty mně sdělily, že p. biskup je na procházce v zahradě a poslaly mě za ním. Pan biskup chtěl, abych jel do Prahy a pokusil se nějakým způsobem informovat pana arcibiskupa Berana, že v případě zrušení brněnského alumnátu naši bohoslovci do Litoměřic nenastoupí. Měl jsem to vyřídit ústně, žádné psaní, jen ústně. Slíbil jsem, že udělám, co budu moci.

Po návratu z Petrova jsem se sešel se Charlottou, se kterou už jsme měli vážnou známost, a ta mně se smutným úsměvem sdělila, že ji z podniku posílají do Prahy na hlavní ředitelství připravovat plány na příští rok. Sdělil jsem: to je ohromný, jedu s tebou. P. Razik mně dal adresu pro jednu známou, aby měla Charlotta kde přespat, já si zajistil hotel a ještě ten den asi o půl druhé v noci jsme odjízďeli do Prahy. Kolem 6 hod. ranní jsme vystupovali na Wilsonově nádraží v Praze. Doprovodil jsem Charlottu na Václavské náměstí, kde se nacházelo zmíněné hlavní ředitelství, a v určitou hodinu jsme si dali na určitém místě schůzku.

Byl právě svátek sv. Václava. Zamířil jsem do katedrály obhlédnout situaci. Dosud jsem nevěděl, co a jak budu dělat. Se smíšenými pocity jsem se ocitl v katedrále. Věděl jsem, že pan arcibiskup je internován v arcibiskupském paláci. Zazvonit u paláce jsem si zatím netroufal. Pozoroval jsem dění v katedrále. Zjistil jsem, že v 10 hodin bude zde mše svatá. Dodal jsem si odvahy a odvážně vplul do sakristie. Tam jsem narazil na nějakého muže, který se mi zdál vhodný. Obrátil jsem se na něj přímo, že přijíždím z Brna, a že mám pro pana arcibiskupa nějaké zprávy, jestli bych to nemohl nějakým způsobem vyřídit. Zmíněný člověk se zastavil, podíval se na mě a řekl, že v 10 hodin zde bude pontifikální mše svatá a že mně potom zprostředkuje nějakým způsobem vyřízení vzkazu. Jestli chci, že bych mohl při ní i ministrovat. Souhlasil jsem. A tak potom před 10 hodinou jsem stál v sakristii svatovítského dómu. Zmíněný muž mi zatím nachystal talár i rochetu a byl sem zařazen do pontifikální asistence. Měl jsem při ní nosit svíčku, tzv. vigilanť. Jak bylo dobré, že jsem měl z Brna dobrou přípravu. Hlavní celebrant byl světící biskup pražský Dr. Antonín Eltschkner. Mimořádně byl vykázan z Prahy a zemřel ve vyhnanství na Starém Brně.

Po pontifikální mši sv. při svlékání obřadních rouch mě p. biskup přijal a jemu jsem všechno ústně vypověděl. Byl stále přesvědčen, že jsem z kláštera sv. Tomáše na Starém

Brně a že jsem z fary u sv. Tomáše, to nepochopil. Úkol byl snadno splněn. Později jsem pochopil, že právě tím, že jsem ministroval při pontifikálce, mě vlastně prověřovali, jestli nejsem provokatér. Druhý den ráno kolem šesté hodiny už jsme vystupovali z rychlíku na brněnském nádraží. Při nejbližší příležitosti jsem podal hlášení o splnění úkolu.

Boj za udržení alumnátu byl marný. Začátkem měsíce října jsem dostal velení nad skupinou velkých ministrantů od sv. Tomáše a rozkaz vyklidit a přemístit zařízení alumnátní kaple do kostela sv. Tomáše. Farní úřady dostaly pokyn, kdyby někdo chtěl něco ze zařízení, aby se přihlásil u sv. Tomáše. Na ručním vozíku jsme odváželi do chodby kostela některé zařízení a hlavně oltář a oltářní obraz. Byl jsem přesvědčen, že brzy jej budeme stěhovat zpátky, a tak jsem si při rozebírání retáblu zkusmo načrtával, kam která část patří. Nestalo se. Dnes už ani nevím, kam se ten oltář později poděl.

Začátkem července 1951 jsme odjeli Charlottou na svatební cestu. Jeli jsme na Slovensko na motorce. Dělalí jsme velký okruh přes Žilinu, Poprad a Vysoké Tatry, potom na Vernár přes Nízke Tatry, Brezno, Zvolen, Banskou Bystricu, Trenčín a nakonec přes Velehrad domů. Po návratu domů mi bylo řečeno, že kolem 10. července byl P. Soukop zatčen. Přibližně v té době také P. Razík i Dr. Nováček. Automaticky jsem začal fungovat jen na faře sv. Tomáše. Seminář na Veveří ulici fungoval ještě krátkou dobu jako exerciční dům. Později se přestěhoval na nějaký čas na faru do Bystřce.

V polovici srpna 1951 jsem se vracel odpoledne z fary sv. Tomáše domů na autobus do Šlapanic. Hodil jsem poštu z fary do poštovní schránky a namířil si to k nádraží. Uprostřed Moravského náměstí mě zastavil muž, zjistil totožnost a zatkl mě. Varoval mě před nějakými pokusy utéct nebo se protivit. Klidně jsem s ním šel. Zavedl mě na Příční ulici. O té vyšetřovně STB se už všelicos proslýchalo. Musel jsem odevzdat občanku a pak mě uvedl do poschodí do nějaké místnosti. Musel jsem sedět na židli zády ke dveřím, dívat se na kamna, která byla v té místnosti, a mlčet. Prohlédli mi aktovku, kde jsem měl nějaké papíry, byly to výpisy z matrik, které jsem dělal za soupisem nějakých osob z 18. století. Měl jsem čas, abych si rozmyslel, co a jak budu odpovídat. To mlčení a pozorování trvalo asi až do 8 hodin večer. Potom přišel vyšetřovatel a ptal se, co to sepisují. Říkal jsem, že dělám soupis nějakých osob. Pak taktně zabrousil na pastýřské listy. Nevěděl, jak to má nazývat. Tak jsem mu říkal – to myslíte pastýřské listy. Ano, to jsem psal. Věděl jsem, že P. Soukop je už čtvrt roku ve vyšetřovací vazbě, že oni určitě o těch pastýřských listech musí něco vědět. Tak klidně jsem to přiznal. Říkal jsem, že přece když jsem u něj v kanceláři a že když mi dá něco napsat, že to napíšu. A on, že to nesmím psát, když je to proti republice. Já mu oponoval, že mě nenapadlo, že je to proti republice. Že se mně to nezdálo. Určitě si myslel, že jsem debil. Potom odešel a nechal mě sedět dál. Ve střežení ho vystřídal jiný vyšetřovatel. Podobná konverzace se opakovala podobným způsobem. Kolem jedné hodiny v noci přišel zase ten první vyšetřovatel, zavedl mě na vrátnici, vrátil mi občanku, dal mi poučení, že o tom nesmím

s nikým mluvit, co jsme si říkali, jak to tady vypadá a podobně. Pustil mě domů. Byla jedna hodina v noci pryč, domů mi nejel žádný spoj, tak jsem vyrazil po Křenové pěšky směr Šlapanice.

Charlotta celá vyděšená čekala, jestli přijdu domů. Před pátou jsem došel domů. Řekl jsem jí, že je to zatím dobrý, aby se neptala. Ranním autobusem jsme se už vraceli do Brna do práce.

Přišel povolávací rozkaz. Nastala doba loučení. Obešli jsme známé, rozloučili jsme se a na svátek Všech svatých 1. listopadu 1951 jsem nastupoval do vlaku směr Kroměříž. Těšil jsem se, že budu brzy v Kroměříži, že než se budu hlásit, že si skočím na mši sv. Na nádraží už byli vojáci. Když jsme vylezli z vlaku, poskládali nás do trojstupů a hajdy do kasáren. Ocítl jsem se v Žižkových kasárnách u školního tankového praporu s určením – řidič tanku.

Zdálo se, že službě v církvi je definitivně odzvoněno.

Doba vojančení

Narukoval jsem do Kroměříže ke školnímu tankovému praporu. Byl jsem určen jako řidič tanku. Krátce po složení vojenské přísahy v březnu 1952 jsme se přemístili na Slovensko do prostoru VVT Oremov Laz – Lešť. Tam se odbývala veškerá výuka i střelby a jízdy.

Začátkem října jsme se vrátili do Kroměříže a nastaly zkoušky. Zkoušky jsem složil na výtečnou. Občas si připomenu, jak jsem se s třicetitunovým kolosem řítil po silnici z Kotojed do Kroměříže. Už jsme se těšili, že dostaneme po vyřazení opuštěák, že se konečně dostanu na chvíli domů.

Tu neděli jsem měl vycházku. Měl jsem namířeno na večerní mši sv., ale přišel rozkaz v 17 hodin být na divizním velitelství. Tak z toho sešlo. Tam jsem se zdržel až do 20. hodiny. Po návratu do kasáren mi kluci hlásili, že po mně byla velká shánka, že mě sháněli i po kinech a hospodách, ale nenašli. Řekl jsem: „To nevěděli, že mě poslali na divizní velitelství?“

V pondělí po obědě jsem byl volán na velitelství praporu. Když jsem přišel do kanceláře, okamžitě ke mně přiběhli dva civilisté, přirazili ke stěně a šacovali. V kapse jsem měl jenom kapesník a růženec. Zatkli mě. Já dostal hrozný strach, jaký jsem dosud v životě nezažil. Začali si ze mě dělat posměch, jestli se ještě modlím? To mě rozzuřilo, že jsem zařval: „Samozřejmě,“ a že jim to může být jedno. V tom okamžiku ze mne ten strach spadl, naplnil mne ohromný klid a já si vzpomněl: „Kdo mě vyzná před lidmi...“ Fungovalo to perfektně. To byl zážitek na celý život. Od té doby jsem už nikdy neměl strach. Klidně jsem se nechal odvést do 603, odevzdal tkaničky z botů i opasek a byl odvezen do Gottwaldova. Tam teprve sepsali zatýkácký rozkaz. Byl jsem přemístěn do věznice v Uherském Hradišti, potom do Brna na bývalé policejní ředitelství tam potom ve večerních hodinách mě dovezli z domova civil, uniformu jsem odevzdal a potom následoval zase přesun do Prahy na Pankrác.

Příští den do zeleného antonu nastoupilo asi 6 mužů a 1 žena. Znal jsem jen posledního muže, byl to brněnský děkan Kulhánek. Žena byla Jožka Zemanová-Mazalová, bývalá katechetka z Husovic. Hlídal nás příslušník se samopalem. Seděl jsem u dveří, které byly prosklené, takže jsem viděl ven. Dovedl jsem se orientovat, poznal jsem, že míříme na Znojmo, odtud potom na Jihlavu a Prahu. Ve Znojmě jsme přibrali opět jednoho pasažéra. Nepoznal jsem jej. Byl umístěn v kabině za řidičem.

Při příjezdu na Pankrác jsme byli nahnáni do chodby a postavení čelem ke zdi na krok od sebe. Vedle mě stál ten muž z kabinky. Slyšel jsem tiché zasyčení a zavolání: „Jirko!“ Byl to P. Josef Soukop, vyhublý, kdysi vážil přes 100 kg, nyní měl asi 50 kg. Krátce jsme si špitli, co se stalo. Řekl jsem mu, že mě sebrali v kasárnách.

Ještě jsem měl možnost s ním mluvit, když nás vodili k procesu. Mluvit bylo zakázáno, poskládali nás, jak to potřebovali, zavázali oči, museli jsme se držet za šos předchozího a tak jsme dlouhým hadem byli vedeni do sklepení, potom zase do nějakého výtahu a odtud do předsíně k soudní síni.

V procesu bylo obžalováno 33 obviněných vesměs za velezradu a protistátní činnost. Hlavní obžalovaný byl P. Jan Bárta, františkán, druhý byl Dr. Zvěřina, třetí P. Soukop. Obžalovaných bylo 33 osob, muži i ženy. Navzájem jsme se neznali. Jen sem tam někteří. Všichni jsme byli velezrádci a špioni. 1. listopadu byl rozsudek. Rozsudek zněl: za rozvracení republiky 8 měsíců vězení. To jsem ovšem ještě nevěděl, že jako vojenská osoba jsem měl v klasifikaci skupinu E a to znamenalo po odpykání trestu návrat do PTP na dobu neurčitou. Krátce po vynesení rozsudku jsme byli přemístěni do věznice ve Vinařicích na práci v dole Mayrovka.

Tam jsem se měl celkem dobře. Pracoval jsem v dole, nejprve jako běhač, potom jako strojmistr na lanovce na svážné. Jídla bylo dost. Fasovali jsme měsíčně 1 kg sádla a litr mléka denně. Když zemřel Stalin a Gottwald a stal se prezidentem Zápotocký, byla vyhlášena amnestie. V květnu 1953 jsem byl propuštěn. Vzpomínám si, jak jsem vylezl z vrat věznice, že jsem se rozhlížel, jestli skutečně mě někdo nesleduje. Pustil jsem se pěšky z Pankráce až na Hradčany, navštívil sv. Jana Nepomuckého a potom hned na rychlík a domů. Když se vraceli lidi z májové, já už byl doma. Dcera mně říkala dědečku. Měla totiž kolem sebe samé dědky a tatíček byl na zdi na fotografii.

Charlotta mně potom vyprávěla, že nějaký můj kamarád z Kroměříže ji napsal, že po mém zatčení v kasárnách byl nastoupen celý útvar, tam veřejně vysypali na hromadu můj vojenský kufr, rozšlapali ho a vyhlásili mě jako velezrádce a vatikánského špiona. Kamarádi později můj kufr zase sklízili, mé věci, misálek i růženec přidali, a poslali manželce).

Asi po měsíční přestávce jsem byl znovu odvelen do Petřvaldu u Ostravy k PTP na důl POKROK.

Definitivně z vojny jsem se dostal až v září 1954, kdy byly vojenské útvary PTP oficiálně zrušeny. Pracovní nabídka byla buď stavět vírskou přehradu, nebo nastoupit do šlapanické Dehtochemy. Zvolil jsem to druhé a zůstal tam až do důchodu, přes 36 roků.

Život v civilu

Po návratu z vězení jsem zjistil, že jsme sami. Většina známých kněží nebo i laiků byla ve vězení. Cítil jsem, že se mě lidé bojí. Chodil jsem jenom ke sv. Tomáši na faru a do kostela a také občas jen k některým známým, kteří se nebáli. Byly to smutné časy a přece krásné. Právě tato situace naše manželství zpevnila. Měli jsme jenom sami sebe navzájem a tak nám to vlastně jenom prospělo. Těšil jsem se, že si vydělám peníze a bude se nám lépe žít, ale přišla nová měna a já neměl ani na výměnu peněz. Děda Jindřich nám ochotně půjčil nebo dal, už ani nevím, těch 300 Kč na výměnu. Potom jsme dostali od MNV nájem v domku na Hřbitovní ulici. Časy se pozvolna měnily k lepšímu. V roce 1960 se vrátil z vězení po devíti letech P. Soukop. Změněný k nepoznání. Ten na tom nebyl o moc lépe. Hned jsem jej jel navštívit. Svěřil se mi, že ani nemá do čeho se obléct. Tak jsem řekl, že seženu peníze. Měl jsem doma jeho 16mm zvukovou promítačku, kterou jsem předvídavě zachránil před propadnutím majetku. Navrhl jsem mu, že ji prodám P. Kulhánkovi. Souhlasil a tak jsem ji zavezl ke sv. Tomáši i nějaké filmy, aby měli do sakristie na promítání při nějakých besedách. Peníze byly a tak se oblékl a já ho začal uvádět do společnosti. Věděl jsem, kdy a kde se někdo vrátil z vězení a tak kamarád Jenda Boček, který měl auto, ochotně je někdy v sobotu nebo v neděli přistavil a jeli jsme na návštěvu třeba na Velehrad k sestřičkám, nebo do Luhačovic k P. Martinovi. P. Josef byl nasazen u OSP v Náměšti nad Oslavou. S Dr. Nováčkem, který se také potom vrátil, pracovali spolu u stavebního podniku a stavěli v Rapoticích kravín. P. Josef často jezdil k nám na návštěvu, někdy jsme zabrousili i do Tvarožné. Později si pořídil i motorku Jawu-péráka.

Znovu vtažen do služby církvi

Když P. Josefovi trochu otrnulo a už se smířil se situací, jednu neděli se přičítal k nám s náručí knížek. Už ode dveří hlaholil: budeme sepisovat dějiny brněnské diecéze. Naložil mi na stůl plno knížek Vlastivědy moravské, okres Brno-venkov. Hned jsem byl poučen. Zvlášť na každý papír napíšeš jméno farnosti, přífařené vesnice, jméno patrona, datum založení, kaple a filiální kostely i jména duchovních. Až s tím budeš hotov, dostaneš další. Já mám víc těch pisatelů. Pak to dáme dohromady. I když jsem dělal na tři směny, a kolem mě se batolily čtyři děti – vrhl jsem se do toho s nadšením.

Koupil jsem si fotoaparát a učil se fotografovat. Začal II. vatikánský sněm. Sbíral jsem informace. Podařilo se mně získat ze zahraničních novin fotografie ze sněmu. Pak k tomu přibyla i 8mm kamera. Sbíral jsem i magnetonové nahrávky. Přiblížilo se Pražské jaro. Dostaly se k nám diapozitivy s náboženskou tematikou. P. Soukop dostal státní souhlas k výkonu duchovní funkce. Pan biskup se vrátil z internace do Brna. P. Soukop se stal ředitelem Díla koncilové obnovy. Pomáhal jsem ve volných chvílích zasklívat diapozitivy. P. Josef mě zase chtěl vtáhnout do služeb na Petrově. Nevěřil jsem situaci. Tvrdil jsem, že to tak nezůstane. Nabízel jsem mu, ať si vezme na Petrov manželku, ta byla v domácnosti u dětí.

Zatím jsem sbíral informace o šlapanické farnosti, překládal z němčiny do češtiny. Mým prvním literárním počinkem byl překlad nových velikonočních obřadů z roku 1956: HEBDOMADA SANCTA INSTAURATA - OBŘADY SVATÉHO TÝDNE obnovené Piem XII. v jazyce latinsko-českém, napsané na stroji a vyvázané v knížce v počtu jeden exemplář. Hojil jsem si tak tesknotu po oltáři, když jsem byl nucen sledovat bohoslužby jen ze zadu chrámové lodi – zpod kůru.

Začaly se pomalu uplatňovat změny v liturgii podle 2. Vaticana a já začal vnikat do těchto změn. Nástupem nového kaplana P. Mošťka jsem postoupil k oltáři. Ten chtěl zpívat při mši sv. žalmy u oltáře. Přihlásil jsem se a zpíval. Pak jsem dělal i lektora. Za P. Dokládala jsem organizoval i lektorskou službu o nedělních mších svatých.

Pěkné vzpomínky mám na 750. výročí trvání naší farnosti, které obsáhlo celý církevní rok 1984 – 1985. Současně se slavilo 1100. výročí úmrtí sv. Metoděje. Tehdy poprvé zazněla v našem chrámu staroslověnská bohoslužba. Původně jsem chtěl zajistit staroslověnskou bohoslužbu podle latinského ritu, ale byla mi nakonec doporučena staroslověnská bohoslužba podle sv. Jana Zlatoústého (řeckokatolická). Zajistil jsem celebranty, zpíval sbor Proglas, v němž zpívali i někteří naši farníci. Nakonec jsem zjistil, že jsem za tím účelem ujel dohromady vlakem, autobusem, autem i pěšky 1000 km.

Do té služby církvi jsem byl vtahován stále víc. Na svátek sv. Cyrila a Metoděje v r. 1986 jsem byl pověřen službou podávat sv. přijímání při mši sv. a později je i roznášet nemocným. Automaticky se potom přidaly i jiné aktivity při různých pobožnostech jako křížové cesty, vedení modlitebních shromáždění a podobně. Odchodem do důchodu v r. 1989 jsem se stal opět kostelníkem na plný úvazek. V této činnosti stále pokračuji, i když pro zdravotní potíže už neobcházím nemocné, ale pořád se pokládám za rezervu, někdy splasklou, někdy málo užitečnou, ale pořád po ruce. Tak tedy v tomto roce dovršuji ve službách církvi od roku 1939 do roku 2009 celých 70 roků v různých obměnách a formách, ale jak doufám stále s plným elánem.

Chtěl bych v té službě vydržet až do konce života (pokud to bude možné), ale teď jsem zvědav, jaké životní dobrodružství mě ještě čeká a do čeho mě ještě ta Nejvyšší instance vtáhne.

Jak mě obohatila služba podávat a roznášet sv. přijímání nemocným?

Řekl bych, že nesmírně. K nemocným jsem měl vztah již od mládí. Už jako ministrant jsem často doprovázel kněze při zaopatřování nemocných. Často jsem třeba seděl v kuchyni, když se nemocní ve vedlejší světnici zpovídali a já se zatím s ostatními modlil růženec a pilně poslouchal jejich nářky a problémy. To byl základ k tomu vztahu.

Dodnes vzpomínám na jedno takové zaopatřování ve Velaticích. To bylo ve Tvarožném. Tehdy v tom roce byly velké závěje a mrazy. Spali jsme spánkem spravedlivých na tvaroženské faře, když najednou prudce zabouřilo na dveře silné bušení a zvonění. Vyběhl jsem na chodbu, otevřel dveře a přede dveřmi stály sáně s koňmi a nějaký muž volal: „Honem, pojďte zaopatřovat do Velatic, ten mladík umírá, má chrlení krve a je mu

18 roků.“ A ještě dodal: „Dobře se oblečte, venku mrzne.“ Naházel jsem na sebe šaty, sebral klíče od kostela a utíkal otevřít dveře. Šlo to velice ztěžka. Konečně se to podařilo, P. Josef si vzal oleje a svaté přijímání a běželi jsme do saní. Naskákali do saní, sedlák nás zabalil do kožichů, mně ještě natáhl na nohy jakési válenky a už jsme uháněli po zasněžených polích mezi Tvaroženským kopečkem a Velaticemi. Bylo půl druhé v noci. Měsíc byl v úplňku, bylo dobře vidět, všude kolem jiskřila zasněžená pole. Dojeli jsme včas. Mladík ještě žil. Otec Josef udělil svátost nemocných, nemocný se uklidnil, krvácení přestalo – mám dojem, že se potom uzdravil. Domů jsme se vraceli už volnějším tempem. Ta noční zasněžená krajina v mé mysli zůstala snad dodnes. Doma nás zase milostivě přijaly ještě trochu teplé duchny a uzavřel to zase pevný spánek.

Tyto a podobné zkušenosti byly velmi poučné i pro můj osobní život. Dovedl jsem se chovat taktně k nemocným, dovedl jsem pronést vhodné slovo, třeba i vtip. Ba i já osobně jsem z toho těžil. Několikrát v životě jsem byl vážně nemocen. Několikrát jsem byl i v ohrožení vlastního života. Pochopil jsem, že všechno má svůj smysl, který sice momentálně nechápu, ale až jednou, třeba až na věčnosti, to pochopím. A to mě později vedlo k tomu, že jsem byl a stále jsem za to všechno velmi vděčný.

Pro změnu jednu humornou historku, trochu ale (svatě) škodolibou.

Bylo to na přelomu roku 1949-1950. To ještě pan biskup nebyl internován. Pan biskup s oblibou využíval chvil, kdy mohl besedovat v kruhu svých kněží. Bylo to zařízeno tak, že v určité farnosti, třeba při patrociniu nebo jiné příležitosti se konal tzv. eucharistický sjezd.

V sobotu navečer se konala adorace a po ní následovaly po celou noc promluvy pro jednotlivé stavy. V neděli probíhaly mše sv., které zakončoval pan biskup pontifikální mší sv. Při ní vždy asistovalo několik bohoslovců i já s rozhlasovým zařízením. Pak následoval oběd, při kterém jsme samozřejmě u stolu obsluhovali. Pan biskup se vždy na to těšil, poněvadž měl možnost hovořit vždy s okolními kněžími.

Začínala právě doba, kdy se objevil úřad okresních církevních tajemníků. A ten se automaticky samozřejmě beze zvaní nakomandoval na faru k obědu. Všichni u oběda se tvářili jaksí rozmrzele, ale pan tajemník se snažil vést konverzaci. Pan biskup na mně kývl a šeptal mi: „Hoši, nemohli byste nějak zařídit, aby zmizel?“ Šel jsem na poradu za bohoslovce. Dali hlavy dohromady. Jeden z nich, taková veselá kopa, na jméno už si nevzpomínám, mně řekl: „Zanes mu oběd!“ Vzal jsem svíčkovou s knedlíky a nesl mu ji. Když jsem se přiblížil, bohoslovec mi nastavil nohu, já zakopl a svíčková mu přistála na zádech. Všichni se velice omlouvali, já dostal vynadáno a byl jsem poslán do kuchyně, kde mně bylo u plných talířů velmi dobře a pan okresní církevní tajemník musel odpochodovat domů.

Co potřebuje náš národ i celý svět?

Myslím, že potřebuje modlitbu, obětavost, návrat k Desateru a morálce a především potřebuje vedoucí osobnosti, které by dovedly navrátit a postavit ten náš zbloudilý svět

na správné koleje a také neochvějnou důvěru, že naši nebeští ochránci nás nenechají v tomto labyrintu zla zahynout.

Jak se těším na návštěvu Sv. otce u nás?

Docela normálně. Pravděpodobně tu jeho návštěvu u nás prožiji před obrazovkou televize, neboť můj současný zdravotní stav mi nic jiného asi nedovolí. Konečně se Sv. otcem Janem Pavlem jsem se setkal na svatořečení sv. Anežky České v Římě a potom na Velehradě. A to vždycky v dálce a velkém houfu poutníků. Tentokrát to asi budu mít víc přiblíženo televizními záběry.

Co bych chtěl ještě udělat a prožít?

Chtěl bych co nejdéle, pokud to bude možné a žádoucí, podílet se na životě farnosti. Jinak při tomto ohlédnutí za těmi uplynulými léty cítím nesmírnou radost a vděčnost za to, co mi bylo dopřáno prožít.

Obdivuji své rodiče, že mi dali možnost v mém mládí, abych se zařadil do služby církve přesto, že z toho nekoukala žádná kariéra a výhody.

Jsem vděčen své ženě, že se se mnou ztotožnila, všechny těžkosti ochotně přežila, pomáhala mi a vytvořila takové zázemí, že jsem mohl věnovat svou činnost jak rodině, tak církvi.

Jsem vděčen i vám všem, se kterými jsem přišel do styku nebo s vámi sloužil, neboť jste mě obohacovali a povzbuzovali v mé činnosti. A vím také, že v mnohých okamžicích jste za mne vyprošovali uzdravení. To jste dokázali mnoha blahopřáními.

Ale i já jsem chtěl vám darovat nějaký dárek. Podařilo se mi k vánocům vydat knížku o šlapanických misionářích, kterou jsem připravoval v době své nemoci po celý minulý rok. Přijměte ji jako upomínku na mě. Nápadů mám dost, ale složil jsem to do rukou Pána Boha a Panny Marie, to bude ten největší režisér a už se těším a jsem **zvědav, do čeho mě ten nejvyšší režisér zase vtáhne. Jsem zvědav. Bude to do nějaké „hokny“ nebo už na věčnost?**

Přeji vám, abyste také pocítili takovou radost, sílu i vděčnost, jaká byla dopřána a darována mně.

Váš kostelník

**kdysi krycím jménem JIRKA
nyní už jen dech popadající KOTULAN**

